

**You have downloaded a document from
RE-BUŚ
repository of the University of Silesia in Katowice**

Title: XXXIX Forum Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich „Biblioteka dla dydaktyki II” (Chorzów, 11 czerwca 2018 r.)

Author: Agata Muc

Citation style: Muc Agata. (2019). Forum Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich „Biblioteka dla dydaktyki II” (Chorzów, 11 czerwca 2018 r.). “Nowa Biblioteka” (nr 1 (2019), s. 179-184)

Uznanie autorstwa - Użycie niekomercyjne - Bez utworów zależnych Polska - Licencja ta zezwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie w celach niekomercyjnych oraz pod warunkiem zachowania go w oryginalnej postaci (nie tworzenia utworów zależnych).

UNIwersYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Biblioteka
Uniwersytetu Śląskiego

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

SPRAWOZDANIA

Agata Muc

Biblioteka Teologiczna
Uniwersytet Śląski w Katowicach
e-mail: agata.muc@us.edu.pl
ORCID: 0000-0003-0548-4940

XXXIX Forum Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich „Biblioteka dla dydaktyki II” (Chorzów, 11 czerwca 2018 r.)

Wspieranie dydaktyki to podstawowa funkcja bibliotek akademickich, pedagogicznych, szkolnych i publicznych. W dobie dynamicznego rozwoju technologii informacyjno-komunikacyjnych instytucje te zmuszone są do poszukiwania innowacyjnych form działania, odpowiadających aktualnym i przyszłym potrzebom nauczycieli, studentów i uczniów. Natomiast poszukiwanie nowego miejsca dla bibliotek w przestrzeni edukacyjnej i społecznej wymaga wymiany doświadczeń, teoretycznego wsparcia bibliotekoznawców i informatologów, propagowania najlepszych praktyk, innowacyjnych pomysłów i różnorodnych sposobów ich realizacji. Tego rodzaju cele postawili sobie organizatorzy drugiej konferencji z cyklu „Biblioteka dla dydaktyki”, która odbyła się 11 czerwca 2018 r. w Chorzowie.

Spotkanie zostało zorganizowane przez Bibliotekę Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu Wydział Zamiejscowy w Chorzowie (dalej: WSB) wspólnie z Instytutem Nauk o Informacji Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie (dalej: UP), który jednocześnie sprawował patronat merytoryczny nad wydarzeniem. Obrady, prowadzone w ramach XXXIX Forum Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich przy Zarządzie Okręgu w Katowicach, stanowiły kontynuację sympozjum, jakie odbyło się

10 lutego 2017 r. także w Chorzowie. Patronat honorowy nad konferencją objęli: rektor Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu Józef Orczyk oraz Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich, portal EBIB, czasopismo „Bibliotheca Nostra. Śląski Kwartalnik Naukowy” i Regionalny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli „WOM” w Katowicach. W spotkaniu wzięli udział bibliotekarze oraz pracownicy naukowo-dydaktyczni z Polski i Białorusi.

Podobnie jak rok temu na program spotkania złożyły się dwie sesje plenarne, podczas których wygłoszono 14 referatów. Tradycyjnie gości przywitała Bogumiła Urban, natomiast uroczystego otwarcia konferencji dokonał Łukasz Wawrowski, prodziekan Wydziału Zamiejscowego WSB w Chorzowie. Witając uczestników konferencji, podkreślił znaczący wkład oraz zaangażowanie pracowników Biblioteki WSB w realizowanie zadań dydaktycznych i badawczych uczelni.

Następnie prowadzenie obrad przejął Wiesław Babik (Instytut Informacji Naukowej Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie), który otworzył sesję zatytułowaną *Teoretyczne podstawy budowania nowoczesnych narzędzi bibliotecznych*.

Pierwszy referat – *Kolekcje cyfrowe w działalności dydaktycznej bibliotek* – wygłosiła Barbara Kamińska-Czubała (Instytut Nauk o Informacji UP w Krakowie), jedna z inicjatorek uruchomienia Pedagogicznej Biblioteki Cyfrowej. Prelegentka zaprezentowała wybrane formy włączania zdigitalizowanych dokumentów do procesu dydaktycznego przez ich poszukiwanie, tworzenie lub popularyzowanie. Następnie przybliżyła projekt badania nowych usług bibliotecznych wspierających dydaktykę za pomocą zogniskowanego wywiadu grupowego.

Hanna Batorowska (Instytut Nauk o Bezpieczeństwie UP w Krakowie) w wystąpieniu *Bezpieczeństwo informacyjne w edukacji* omówiła problematykę prowadzenia edukacji obejmującej kulturę bezpieczeństwa informacyjnego. Prelegentka postulowała potrzebę kształcenia w zakresie kultury bezpieczeństwa informacyjnego na poziomie akademickim, wskazując na szczególne znaczenie kompetencji informacyjnych w edukacji. Jako przykład dobrej praktyki w tej dziedzinie przywołała zajęcia realizowane w ramach specjalności: bezpieczeństwo informacyjne w sektorze publicznym na studiach magisterskich w Instytucie Bezpieczeństwa i Edukacji Obywatelskiej UP. Ponadto podkreśliła rolę bibliotek uczelnianych we wspieraniu jednostek dydaktycznych – poprzez realizowanie niektórych zajęć np. dotyczących indywidualnego zarządzania informacją.

Referat *Koncepcje progowe (threshold concepts) w kształceniu kompetencji informacyjnych w szkole wyższej* wygłosiła Sabina Cisek (Instytut Informacji Naukowej Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie),

od wielu lat zajmująca się zagadnieniami związanymi z information literacy. Tym razem S. Cisek odniosła się do celów i efektów uczenia się, zwłaszcza do tego, co student powinien wiedzieć, umieć i akceptować w obszarze indywidualnego i grupowego zarządzania informacją. Prelegentka podkreśliła, że charakterystyka oczekiwanych efektów kształcenia – także w dziedzinie information literacy – może uwzględniać tzw. koncepcje progowe (ang. *threshold concepts*). Według S. Cisek najważniejszą współczesną inicjatywą w tym zakresie jest amerykański Framework for Information Literacy for Higher Education, opracowany przez Association of College and Research Libraries w roku 2016.

Dostęp do informacji w bibliotekach akademickich za pośrednictwem systemu OPAC nowej generacji, często nazywanego także multiwyszukiwarką, omówiła Izabela Swoboda (Instytut Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach) w referacie *Biblioteka w chmurze. Multiwyszukiwarki (systemy discovery&delivery) w bibliotekach polskich*. Na wstępie autorka krótko zanalizowała rynek tego rodzaju systemów w Polsce, a następnie przedstawiła elementy systemów utrudniające efektywne wyszukiwanie informacji. Z drugiej strony jako dobry przykład wdrożenia multiwyszukiwarki wskazała Bibliotekę Główną Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego. W podsumowaniu I. Swoboda trafnie zauważyła, że analiza różnych utrudnień może pomóc w rozpoznaniu rzeczywistych możliwości omawianych systemów oraz zainspirować do pełniejszego wykorzystania ich potencjału.

Zagadnienia związane z blended-learningiem (B-learning) zaprezentowała Beata Korzystka (Politechnika Poznańska) w wystąpieniu *Wspomaganie blended-learningu wybranymi nowoczesnymi metodami nauczania w szkole wyższej*. Zintegrowana metoda kształcenia, jaką jest B-learning, łączy tradycyjny sposób nauki (bezpośredni kontakt z prowadzącym) z aktywnościami prowadzonymi zdalnie za pośrednictwem komputera, co daje wiele możliwości zarówno nauczycielowi, jak i uczniowi. Przeprowadzona przez B. Korzystkę analiza procesu kształcenia wraz z jego modyfikacją dotyczyła biblioteki akademickiej i uwzględniała amerykańsko-brytyjskie doświadczenia. Wybrane przez prelegentkę metody zastosowano wcześniej w The Open University's Institute of Educational Technology.

Beata Langer (Instytut Nauk o Informacji UP w Krakowie) wygłosiła referat *Wykorzystanie fotograficznego serwisu społecznościowego Instagram w promocji biblioteki*. Prelegentka dokonała analizy zawartości oficjalnych profili wybranych bibliotek na świecie, wskazując najlepsze wzorce, które przez zastosowanie nowoczesnych narzędzi promocyjnych (np. zdjęcia czy filmy) mogą stanowić źródło pomysłów podczas reali-

zacji procesu dydaktycznego wśród obserwujących. Autorka zauważyła, że spośród czterech obserwowanych przez nią bibliotek (British Library, Library of Congress, Biblioteka Narodowa w Warszawie i Biblioteka Jagiellońska w Krakowie) w serwisie najlepiej prezentowała się księżnica brytyjska, która ma najdłuższe i największe doświadczenie w tym zakresie (na Instagramie jest obecna od 2014 r.).

Design w bibliotece to tytuł prezentacji przygotowanej przez Magdalenę Koziak-Podsiadło (Instytut Nauk o Informacji UP w Krakowie), absolwentkę krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych. Podczas wystąpienia prelegentka podała przykłady architektury i wystroju kilku wybranych europejskich instytucji, m.in. biblioteki publicznej w Lahti w Finlandii oraz uniwersyteckiej księżnicy w Ružomberku na Słowacji. M. Koziak-Podsiadło zauważyła, że omawiane miejsca są interesujące nie tylko ze względu na posiadane zbiory dotyczące wzornictwa przemysłowego, ale również z powodu architektury oraz wyposażenia wzbogaconego o przedmioty uchodzące za ikony współczesnego designu. Dzięki temu oferta biblioteczna wykracza poza schemat wypożyczania i udostępniania zbiorów.

Sesję drugą, zatytułowaną *Praktyka biblioteczna w zakresie wspierania dydaktyki w różnych typach bibliotek*, poprowadziła B. Kamińska-Czubała.

W tej części jako pierwsza wystąpiła Olga Polunczenko z białoruskiej Biblioteki Narodowej, która wygłosiła referat *Biblioteka przedszkolaka. „Fantazja”: pseudo-gra w kształceniu informacyjnej umiejętności dla dzieci 5–7 lat*. Autorka dokonała szczegółowej analizy prowadzonych w swej macierzystej księżnicy zajęć z zakresu nabywania kompetencji bibliotekarskich, bibliograficznych i informacyjnych. Podczas prezentacji przybliżyła słuchaczom program i przebieg ośmiu kolejnych spotkań proponowanych dzieciom w celu zapoznania ich z pracą bibliotekarzy, funkcjonowaniem biblioteki oraz zawartością księgozbioru.

Katarzyna Pawluk, pełniąca funkcję kierownika Działu Informacji Miejskiej Biblioteki Publicznej w Opolu, zaprezentowała referat *Uczyć się, aby wiedzieć. Działalność edukacyjna Miejskiej Biblioteki Publicznej w Opolu wśród młodzieży, nauczycieli, seniorów i bibliotekarzy*, w którym scharakteryzowała różne aspekty działalności edukacyjnej biblioteki publicznej. Przedstawiła szeroki wachlarz działań edukacyjnych skierowanych do różnych grup użytkowników (od młodzieży po seniorów) prowadzonych przez pracowników opolskiej księżnicy. Następnie omówiła zagadnienia związane z organizacją spotkań warsztatowych dla nauczycieli i bibliotekarzy, które mają pomagać w wyszukiwaniu i wykorzystywaniu legalnych internetowych źródeł wiedzy. Na ko-

niec K. Pawluk zaprezentowała programy oraz aplikacje umożliwiające wzbogacanie zajęć organizowanych przez bibliotekarzy i nauczycieli.

Emilia Lepkowska (Politechnika Poznańska) wygłosiła referat *Współczesny kontekst projektowania usług w bibliotece akademickiej*, przygotowany wspólnie z Iwoną Pujanek i Łukaszem Jeszke. Prelegentka, wymieniając nowoczesne formy wspierania dydaktyki, zwróciła uwagę na ogólną tendencję hybrydyzacji w działalności bibliotek. Mając na uwadze postępujący proces digitalizacji, rozwój zbiorów cyfrowych i narzędzi wyszukiwawczych, które z czasem zaczną działać z wykorzystaniem sztucznej inteligencji, można przypuszczać, że hybrydyzacja to jedynie etap przejściowy. Obecnie w dydaktyce bibliotecznej duże znaczenie ma e-learning, który można wykorzystać na każdym etapie nauczania, jednak – jak podkreśliła E. Lepkowska – najlepiej sprawdza się on na pierwszym roku studiów. W dalszych etapach edukacji bardziej skuteczne są formy mieszane, rozwijające umiejętności efektywnego wyszukiwania, selekcji oraz gromadzenia literatury.

Przedstawicielki Biblioteki Jagiellońskiej w Krakowie, Aleksandra Prokop-Kacprzak i Marzanna Baś, przedstawiły referat *Aktywność Biblioteki Jagiellońskiej we wspomaganiu procesu dydaktycznego Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz w realizacji społecznej potrzeby uczenia się przez całe życie*. Na dydaktykę biblioteczną krakowskiej placówki składają się: samokształcenie, kształcenie wzajemne i nauczanie, a oferta edukacyjna jest kierowana nie tylko do ludzi związanych z uczelnią, ale także spoza niej. Oddzielną grupę osób systematycznie objętych nauczaniem stanowią pracownicy biblioteki, którzy oprócz indywidualnych szkoleń wewnętrznych mają możliwość podnoszenia kwalifikacji w ramach zajęć grupowych z zakresu dydaktyki, kompetencji społecznych oraz wykorzystywania nowych narzędzi pracy.

Rola bibliotekarzy akademickich w podnoszeniu kompetencji informacyjnych studentów kierunków ekonomicznych w zakresie efektywnego wykorzystania źródeł informacji naukowej to temat wystąpienia Eweliny Jaworowskiej i Magdaleny Haryłek (Biblioteka Główna Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu). W pierwszej części autorki zanalizowały pojęcie edukacji informacyjnej oraz omówiły rolę, jaką odgrywają w niej biblioteki akademickie. Następnie scharakteryzowały kompetencje informacyjne oraz sposób, w jaki są one rozwijane wśród studentów. Wskazały na coraz większą popularność e-learningu. Na zakończenie szczegółowo opisały bogatą ofertę szkoleniową Biblioteki Główniej Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, którą w całości przygotowano w dwóch wersjach językowych: polskiej i angielskiej.

Izabela Rudnicka (Ośrodek Edukacji Informatycznej i Zastosowań Komputerów w Warszawie) wygłosiła referat *Wizualizacja informacji w bibliotece od infografiki do reportażu multimedialnego*. Prelegentka skupiła się na nowym postrzeganiu przekazu informacji, bazującym m.in. na przewartościowaniu definicji, odczytywaniu na nowo znanych form komunikatów medialnych, innowacji w zakresie sposobów tworzenia i odczytywania przekazu, także w integracji z użytkownikiem. Zgromadzonym słuchaczom przybliżyła różne aspekty pracy w ramach projektów edukacyjnych wykorzystujących najnowsze formy reportażu multimedialnego. W podsumowaniu zauważyła, że kształtowanie nowych odbiorców i twórców biorących udział w kreowaniu przekazów medialnych w najbliższych latach będzie stanowić istotne zadanie dla edukacji medialnej.

Wykład zamykający konferencję, *Wpływ czytania na zdrowie psychiczne*, wygłosiła Agnieszka Wiśniak (WSB w Chorzowie). We wprowadzeniu autorka przedstawiła kilka hipotez dotyczących genezy powstawania mowy ludzkiej, a w dalszej kolejności szczegółowo wyjaśniła kwestie związane z samym aktem czytania. Następnie ukazała pozytywne aspekty obcowania z tekstem, by na koniec przejść do odpowiedzi na pytanie: w jaki sposób i w jakim zakresie książki oddziałują na różne dziedziny i aspekty ludzkiego życia?

W myśl założeń organizatorów uczestnicy konferencji mieli okazję zapoznać się z różnymi aspektami dydaktycznej działalności wielu typów bibliotek. Swoje spostrzeżenia i doświadczenia zaprezentowali zarówno pracownicy naukowcy, jak i bibliotekarze praktycy z uczelni wyższych oraz księżnic publicznych. Kontynuacja tematyki podjętej w ubiegłym roku wydaje się w pełni uzasadniona i w dalszym ciągu niewyczerpana, gdyż wciąż zmieniają się wymagania w zakresie dydaktyki bibliotecznej na różnych etapach edukacji.

Tekst wpłynął do redakcji 13 listopada 2018 r.